

care va și realiza (fără a fi apucat să definească) majoritatea temelor: „Dragoș-Vodă. 1. Neamul Mușatin (Mircea-Vodă — bătălia de la Nicopole). 2. Alexandru cel Bun. Carl der Grosse. 3. Ștefan și Ilie. Sarmis. 4. Ștefan cel Mare. El însuși. 5. Bogdan cel Chior. Ornit. 6. Ștefan cel tînăr. Harald (Twardowski). 7. Petru Rareș. Eginhard. 8. Alexandru și Iliș. 9. Alexandru Lăpușneanu. 10. Despot-Vodă. 11. Alexandru Lăpușneanu“.

Se cuvine să ne apropiem de manuscrisele eminesciene cu sentimentul pe care poetul îl avea apropiindu-se de „zidirea sanctuarului“ limbii românești. În ms. 2275, f. 74, r., cu un scris greu de descifrat, găsim următoarea însemnare, însălată ca pentru sine: „Nu noi suntem stăpînii limbei, ci limba e stăpîna noastră. Precum într-un sanctuar reconstituim [piatră]* ou [piatră]* tot ce-a fost înainte — nu după fantezia sau [inspirația]* noastră momentană — ci după ideea în genere și în amănunte, care-a predomnit la zidirea sanctuarului, astfel trebuie să ne purtăm cu limba noastră românească. Nu orice [inspirație...]* e un cuvînt de-a ne atinge de această [.....]* zidire.“ Iar în ms. 2257, 68r. (cea. 1870): „...„Noi — generațiunea de față nu împlinim decît șanțurile — noi avem

* Asteriscul marchează lecțiunea nesigură, îndoielnică.

să dăm noțiuni poporului nostru, ca să cugete, limba clasică e sarcina generațiilor viitoare.“ Și, cu cîteva file mai înainte, printre considerațiile privind diferențele de pronunție dintre Moldova, Ardeal și Țara Românească, următoarea însemnare cu sens de precept pentru orice ediție filologică:

„Moldovenii purică adesea pe *ă*, dar îl fac în genere *a*. Așa ei zic: a îmbraca, pieptana, legana.

Adesea corump pe *u* în *o*: d.e. on om.

Nimic *n-ar* fi mai ciudat decît un *teatru* ai cărei membri să aibă fiecare o coloratură diferită în <limbă> pronunție [s.n.].

Ard. poezie, filozofie în loc de poezie, filosofie.

Adeseori se pronunță și-n România cu *z*, însă un *z* amestecat cu *s*.“¹⁴.

Aceste considerații, la care se adaugă intenția noastră de a oferi un text care să reprezinte cît mai fidel evoluția scrisului eminescian, ne-au făcut să păstrăm fluctuațiile de forme, explicabile fonetic, gramatical, dialectal etc. Avînd în același timp, permanent, în vedere faptul că Eminescu năzuia spre o limbă literară unică, la care mișcarea teatrală să contribuie tocmai în sensul acestei unificări.

¹⁴ Ms. rom. 2257, f. 55v.

O însemnată operă bibliografică

A apărut, în Editura Academiei, primul tom dintr-o lucrare bibliografică de mari proporții și de interes național și internațional — Bibliografia Mihai Eminescu 1866—1970, volumul I, Opera. Devine astfel aievea visul citorva generații de eminescologi. Există încercări anterioare modeste (N. Zaharia — Mihai Eminescu. Viața și opera, 1923; Barbu Theodorescu în Convorbiri literare, nr. comemorativ, 1939; Grațian Jucan în Limbă și literatură, vol. V, 1961; Ion Iliescu în Eminescu în Banat, 1964; Elena Stan — Poezia lui Eminescu în Transilvania, 1969), al căror pio-

nierat în materie de bibliografie eminesciană trebuie salutat cu toată căldura. Actualul colectiv bibliografic, lucrînd sub auspiciile Bibliotecii Academiei, oferă, după un deceniu de rodnică investigație, bibliografia generală a operei poetului național.

Cercetătorii istoriei teatrului românesc au și ei, parcurgînd volumul, momentul lor de sîrbătoare științifică. Secțiunea a patra a tomului este rezervată activității teatrale a poetului, activitate concretizată în Operă dramatică și Cronică dramatică. De la prima semnalare a unui fragment dramatic petrecută în Semănătorul, nr. 18 din 1902, și pînă azi, cînd se definește ediția critică a teatrului lui Eminescu; de la prima scriere teoretică cu caracter teatral din Familia, nr. 3, 1870, și pînă la ediția Aureliei Rusu, Eminescu. Articole și traduceri, Minerva, 1974, cercetători de prestigiu au trudit pe manuscri-

se sau pe filele vechi ale periodicelor pentru a ne restitui un „Eminescu al teatrului“. Ilarie Chendi, Nerva Hodoș, Bogdan Duică, Lecca Morariu, Barbu Lăzăreanu, I. Scurtu, G. Călinescu, Perpessicius, N. Barbu, Florin Tornea, Ioan Massoff, Ion V. Boeriu, Aurelia Rusu — iată nume, relevante în ampla bibliografie, care au contribuit, de-a lungul vremii, prin cercetările lor privind teatrul marelui poet, la definirea celui „om deplin al culturii românești“, cum l-a numit C. Noica pe Eminescu. Cu siguranță, în curînd, numele lui Marin Bucur, unul din îngrijitorii mult așteptatei ediții critice, se va adăuga cu cinste în „suplimentul“ bibliografic de la 1970 înainte. Numerosul colectiv bibliografic academic, în frunte cu maestrul Șerban Cioculescu, îi exprimăm un omagiu fierbinte pentru această operă științifică și patriotică.

Ionuț Niculeșcu